

POSTAW (64)

postaw *m* (57), **postawa** *f* (7); postawa *GórnDworz*, *KochPij*; postaw : postawa *Mącz* (1:5).

o *jasne*; -*aw*, -*aw-*.

sg *N* post^{aw} (4), postawa (3). ◇ *G* postawu (3), postawy (3). ◇ *D* postawie (1). ◇ *A* post^{aw} (8). ◇ *I* postawem (1). ◇ *pl N* postawy (2). ◇ *G* postaw(o)w (17). ◇ *A* postawy (10). ◇ *skrót* post. (12).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde także XVIII w.*

1. *Sztuka tkaniny, zwykle o długości od 25 do 40 łokci; kawałek materiału; stamen JanStat; volumen Cn* (56) : (*nagł*) *O Suknie*. (-) *Iedna bella niefie 27. poftawow za 216 złotych KłosAlg F4; Dwa fie złożyli [...] y chcą kupić 2. pofta. 1. za 19. zło. á drugi za 5. zło. á w obudwu ieft 30. vl. KłosAlg G4v, E3 [2 r.], E3v [6 r.], E4 [2 r.], E4v [4 r.], F4 (24); LibLeg 10/97; kthori poftaw wkrolyewczu pothem za 4 klody myudv y za yeden Engeloth przedali LibMal 1554/185v; SarnStat 378 [2 r.].*

postaw czego (19): [*Bala cała związana sztametów, 11 postawów sztametu, 10 postawów fiortów InwMieszcz 1559 nr 86*]. *Cf* »postaw sukna«.

W połączeniu z przymiotnikiem oznaczającym kolor tkaniny (2): (*nagł*) *O Suknie rozmaitej barwy (-) 1. kupił 1. bellę sukna/ niefie 25. poftawow/ w ktorey fą 6. poft f. czyrwonych po 4 zło. 1 1/2. ort. A oím błękitnych po 4 1/2. zło. A 4. zielone po 5. zło. A 7. goraczożółtych KłosAlg F4v; LibMal 1554/185v; [InwMieszcz 1575 nr 206].*

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy miejscowej, będącym nazwą gatunku (5): *skorvni polskyey dwyesczye poftawow lyvnńskych beł trzech LibLeg 10/97, 10/97, 11/99; Item powyada ze wkracowye [...] dwa poftawy Na wozye vkradli Gyerliczkye LibMal 1547/129v; y vkradly poftaw sukna czerwony angielfky LibMal 1554/185v; [zielonych postawów niemieckich 2 InwMieszcz 1575 nr 206, 1569 nr 146].*

W połączeniu z przymiotnikiem oznaczającym rodzaj tkaniny (1): *Y wyłzedłzy od niey [król od swej córki]/ kazał wiele poftawow iedwabnych przynieść HistRzym 8.*

Wyrażenia: [»postaw jednozeglowy [= ostemplowany jedną pieczęcią miejską], o [ilu] zeglach«: 14 postawów lamberskich o dwu zeglu, rozmaity farby [...]; 6 postawów o 3 zeglach [...]; 7 postawów grubych jednozeglowych *InwMieszcz 1569 nr 146, 1567 nr 132.*]

»poł postawu« (1): *Vkradl [Andreas Litwonus] thełz thamze myecz y polpoftawu fvkna mazowyeczkiego byallego LibMal 1545/95v.*

»postaw sukna« = *volumen linteum a. panni a. telae a. texti operis Cn [szyk 16:3] (19): KłosAlg E3; Item Dinys Tynczow [...] na ten czas wzyeth y okvpył sye s Aradimi a y dal za syebye trzy poftaftawy [!] sukna lvnńkiego y czteri lokcie LibLeg 11/99, 11/98v, 100 [2 r.]; Ian namawyal na kradzyełz thak mowycz podzwa na rynek a ya łzyą werwą gdyekolwyek do Camyenycze y wezmą poftaw łzukna albo czo łzyą traffy [...] Item [...] zwoza sukna trzy poftawy na rynku wirznęli LibMal 1546/112v, 1543/68, 1544/79v, 1545/95v, 1546/112v, 113, 1551/158, 1554/185v; WyprKr 111v; A thez łyłyżę w poftronnych kráioch gdzie fie trefi káždy narod námáłowác/ tedy Polaká nágo máluia/ á z nożycámi/ á poftaw sukna przed nim/ kráyże łobie iáko raczyłz. *RejZwierc 57v*; tedy Zupnik względem iego [podkomorzego] wrzędu będzie mu powinien dác poftaw sukna Máchellkiego *SarnStat 378, 1079; KlonFlis Ev.**

[*Szereg*: »sztuka albo postaw«: w tymby oná która gieradę bierze/ nálezła w łkrzyni łztukę [álbo połtaw] łukná/ ktoregoby iey łynowie wydać niechćieli/ mogli to otrzymać czyli nie? *SzczerbSpecSax* 140 (*Linde*).]

a. *Tkanina; tela Mącz* (3) : *Mącz* 194c; A gdyż ludzie ráno ták drogie połtawy po źiemi posłáne wyźrzeni nieśmiał ich żadny łłoczyć. *HistRzym* 8; [*ArtNom* L4v].

W połączeniu z przymiotnikiem oznaczającym kolor (1): *BielKron* 94 *cf* *W porównaniu*; [*Leop* 2.*Par* 3/14 (*Linde*) *cf* *W połączeniu szeregowym*].

[*W połączeniu szeregowym*: Vczyńił też Zallonę z modrego połtáwu z páwłoki/ z iáłno czerwonego Kármázyńu/ y z bifioru [*Fecit quoque velum ex hyacintho, purpura, cocco et bysso*] *Leop* 2.*Par* 3/14 (*Linde*).]

W porównaniu (1): Będáli grzechy wálże iáko czyrwony połtaw/ zbieleię iáko śnieg *BielKron* 94.

2. *Osnowa tkacka; licia Mącz, Calep; licium, stamen Mącz* [w tym: *postawa* (6), *postaw* (2)] (8) : *Licia* – Połtaw, item przedziwo. *Calep* 602b.

Wyrażenia: »postawa płocienna, płotna« (2:1): *Licium*, et *licia*, Nići tkáckie przes które połtáwá płócienna bywa przeciągána/ którą wzór ná płotnie czinią. *Mącz* 193a; *Stamineus*, Co ku połtáwie płótná należy. *Mącz* 411d, 411d.

»postaw sukna« (1): *Stamen panni*, Połtaw łukná. *Mącz* 411d.

»postawa tkacka« (1): *Stamen*, Połtáwá płocienna/ tkácka. *Mącz* 411d.

Przen (3) :

Przysłowie: *Simulator*, *Zmyślácz*/ połtáwy dofyć á wátek máły w łobie máyący. *Mącz* 394c; á wywód w.m. pánie *Kořká* nieiełt zły/ ále zda mi łie iż więcej w nim połtáwy/ niż wátku *GórnDworz* Ff5; *KochPij* C4v.

Synonim: **1.** *sztuka*; **2.** *osnowa*.

ALKa